

РЕЙДЕРСТВО: ВИЗНАЧЕННЯ ТА НАПРЯМИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ

Пиркова О.В., аспірант, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Сучасні умови господарювання, які характеризуються нестабільністю і відсутністю чітких тенденцій розвитку будівельної галузі, потребують переосмислення підходів до впливу негативних факторів, що гальмують “нормальне” функціонування будівельних корпоративних підприємств. У таких умовах важливого значення набуває систематизація теоретико-методичних підходів та виявлення особливостей здійснення рейдерства на цих підприємствах.

Великої уваги вище вказаним проблемам приділяли багато вчених і фахівців, а саме: Т. Васильціва, Т. Вейда, Р. Масалаба та А. Почтаренко, Ю. Петренко, О. Терещенка і О. Волошанюка та ін.

Слід зазначити, що Україна наближається до 60-го місця серед 70-ти країн щодо захищеності прав власності. Це явище є інтернаціональним і впливає на національну безпеку держави.

У зарубіжній практиці корпоративного управління США і Західної Європи рейдерство визначається з позиції дій конкретної особи (рейдера), який спрямовує зусилля на активне придбання акцій іншої компанії з метою її поглинання на основі отримання контрольного пакета.

Характеризуючи рейдерство та особливості його впливу на підприємства, В. Горбов фокусує увагу на діях (функціональних ознаках), які спрямовані на скуповування контрольного пакету акцій компанії без будь-якого узгодження з акціонерами та менеджментом компанії. Розділяючи положення представленого підходу Н. Касьяненко, вказує на те, що рейдерство це процес недружнього поглинання організації будь-якої форми власності за допомогою спеціально ініційованої корпоративної суперечки з використанням адміністративних та корупційних ресурсів, технологій та хищення акцій та різноманітних шахрайських схем, а також трактуванням на свою користь неоднозначних положень нормативних та законодавчих актів.

С. Москаленко визначає рейдерство як інструмент захоплення суб'єктів господарювання, що складається із сукупності юридичних, психологічних, економічних, військово-спортивних методик та технологій.

На противагу від попереднього підходу, М. Іонцев розглядає рейдерство з позиції забезпечення контролю над компанією або активом як в юридичному, так і фізичному значенні всупереч волі менеджменту та/або власника цієї компанії або активу.

О. Полушкін фокусує уваги на видах рейдерства, зокрема, на “недружньому поглинанні”, “корпоративному шантажі”, “незаконному встановленню контролю над підприємством”. У цьому контексті О. Кальман та А. Погорецький визначають термін “кримінальне рейдерство”, який характеризується захопленням активів підприємства та використанням незаконних методів.

Таким чином, у результаті систематизації теоретико-методичних підходів визначено, що рейдерство на будівельних корпоративних підприємствах представляє собою комплекс незаконних дій, які складаються із сукупності економічних, юридичних, психологічних, силових інструментів, що впливають на фінансовий, репутаційний, ринковий, виробничий та ін. стан суб'єктів господарювання і призводять до часткової або повної втрати прав на володіння активами і джерелами фінансування будівельних корпоративних підприємств, захоплення об'єктів будівництва, поглиблення дисбалансів щодо взаємодії із різними групами зацікавлених осіб, зростання конфліктів інтересів із замовниками.